

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 78.894/1
van 18 maart 2026

over

een voorontwerp van decreet ‘tot wijziging van het decreet
basisonderwijs van 25 februari 1997, het decreet van 8 mei 2009
betreffende de kwaliteit van onderwijs en de codificatie
sommige bepalingen voor het onderwijs van 28 oktober 2016,
wat betreft taalmaatregelen’

Op 10 februari 2026 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet ‘tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs en de codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs van 28 oktober 2016, wat betreft taalmaatregelen’.

Het voorontwerp is door de eerste kamer onderzocht op 3 maart 2026. De kamer was samengesteld uit Pierre LEFRANC, kamervoorzitter, Brecht STEEN en Tim CORTHAUT, staatsraden, Michel TISON, assessor, en Eline YOSHIMI, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Allan MAGEROTTE, adjunct-auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 18 maart 2026.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond¹, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

STREKKING VAN HET VOORONTWERP

2.1. Het om advies voorgelegde voorontwerp van decreet beoogt het doorvoeren van diverse maatregelen ter versterking van de taalvaardigheid Nederlands, hoofdzakelijk in het basisonderwijs maar ook in het secundair onderwijs. Daartoe brengt het ontwerp wijzigingen aan in het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 (Hoofdstuk 2), het decreet van 8 mei 2009 ‘betreffende de kwaliteit van onderwijs’ (Hoofdstuk 3), de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010 (Hoofdstuk 4) en de Codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs van 28 oktober 2016 (Hoofdstuk 5).

2.2. Wat het basisonderwijs betreft, bevat het voorontwerp onder meer de volgende maatregelen.

2.2.1. Artikel 2 van het voorontwerp wijzigt in artikel 3, 4°*quater*, van het decreet basisonderwijs de definitie van “anderstalige nieuwkomer”,² waarbij geen rekening meer wordt gehouden met de verblijfstatus van de leerling en zijn moedertaal en waarbij de minimumleeftijd om als anderstalige nieuwkomer te worden beschouwd, wordt verhoogd.

2.2.2. Het bereik van de zogenaamde KOALA-screening wordt uitgebreid tot het niveau inzake getalbegrip en naar aanleiding van de wijziging van de definitie van anderstalige nieuwkomer wordt verduidelijkt welke anderstalige leerlingen zijn vrijgesteld van de screening (artikel 4 van het ontwerp – gewijzigd artikel 11°*quater* van het decreet basisonderwijs)

2.2.3. Er wordt voorzien in een extra werkingsbudget voor remediëring Nederlands voor scholen in het gewoon basisonderwijs (artikel 9 van het voorontwerp – ontworpen artikel 87°*septies* van het decreet basisonderwijs). De ontworpen regeling bepaalt hoe dat extra werkingsbudget wordt berekend (ontworpen artikel 87°*septies*, §§ 2, 4 en 5) en hoe de verschillende onderdelen van dat budget kunnen worden aangewend (ontworpen artikel 87°*septies*, §§ 3 en 6). Het toegekende budget dient aangewend te worden enerzijds voor de zogenaamde “voorinstructie” op individuele basis of in kleine groepen voor kleuters en voor leerlingen van 6 jaar vóór 1 januari van het lopende schooljaar (ontworpen artikel 87°*septies*, § 3, eerste lid, en § 6, eerste lid, decreet basisonderwijs), en anderzijds de remediëring voor leerlingen van 7 jaar of ouder vóór 1 januari van het lopende schooljaar die niet in aanmerking komen voor taalheldklassen maar nood hebben aan bijkomende

¹ Aangezien het om een voorontwerp van decreet gaat, wordt onder “rechtsgrond” de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

² Van de gelegenheid wordt ook gebruik gemaakt om de definitie van anderstalige nieuwkomer in artikel VIII.1 van de Codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs van 28 oktober 2016 af te stemmen op de definities van dit begrip in het decreet basisonderwijs en de Codex Secundair Onderwijs (artikel 22 van het voorontwerp).

remediëring (artikel 9 van het voorontwerp, ontworpen artikel 87*septies*, § 3, tweede lid, en § 6, tweede lid, decreet basisonderwijs).

2.2.4. Voor scholen en scholengemeenschappen in het gewoon basisonderwijs wordt daarnaast voorzien in aanvullende lestijden voor de organisatie van taalheldklassen voor anderstalige nieuwkomers (artikelen 13 tot 16 – ontworpen artikelen 139*vicies semel* tot 139*vicies ter* van het decreet basisonderwijs).

In het ontworpen artikel 139*vicies semel* wordt in de eerste plaats bepaald dat scholen en scholengemeenschappen taalheldklassen organiseren voor anderstalige nieuwkomers en eventueel andere leerlingen waarvan de klassenraad meent dat ze onvoldoende basiskennis Nederlands hebben om deel te nemen aan het reguliere onderwijs traject (§ 1). Voorts wordt ook het doel, de inhoud, de vorm (voltijd traject) en de mogelijke duur van de taalheldklas in zekere mate geregeld (§§ 2 tot 4). In het ontworpen artikel 20/1, § 1/1 van het decreet basisonderwijs (artikel 5) werd overigens reeds bepaald dat bij het volgen van de taalheldklas voltijds lesbijwoning in een andere school mogelijk is.

Het ontworpen artikel 139*vicies bis* bepaalt onder meer op welke wijze de aanvullende lestijden voor de organisatie van taalheldklassen worden berekend en toegekend aan respectievelijk de scholengemeenschappen (§ 1) en de scholen die niet tot een scholengemeenschap behoren (§ 2), een jaarlijks verhoging van de aanvullende lestijden (§ 3) en de gevallen waarin en de wijze waarop de toegekende lestijden in het lopende schooljaar kunnen worden herberekend (§§ 4 en 5).

Het ontworpen artikel 139*vicies ter* bepaalt op welke wijze binnen scholengemeenschappen de taalheldklassen kunnen worden georganiseerd (§ 1) en welke betrekkingen en opdrachten met de aanvullende lestijden kunnen worden georganiseerd (§ 3).

Uit het ontworpen artikel 139*vicies ter*, § 2, van het decreet basisonderwijs (artikel 16) blijkt dat scholen van buiten het werkingsgebied van een Lokaal Overlegplatform (LOP) zich bij het maken van afspraken over de taalheldklas voor ondersteuning kunnen wenden tot een LOP naar keuze. Als gevolg van de introductie van de taalheldklassen wordt de opdracht van de LOP's basisonderwijs overigens uitgebreid met het maken van afspraken inzake de opvang, het aanbod en de toeleiding van anderstalige nieuwkomers naar de taalheldklas. Daartoe vervangt artikel 23 van het ontwerp artikel VIII.5, eerste lid, 3°, van de Codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs van 28 oktober 2016.

2.2.5. Voorts wordt aan de scholen van het gewoon basisonderwijs de verplichting opgelegd een taalbeleid te voeren en een taalexpert aan te wijzen (artikel 17 van het voorontwerp – ontworpen artikel 153*septies*, § 3, decreet basisonderwijs).

2.2.6. Ten slotte worden de bepalingen van het decreet basisonderwijs die betrekking hebben op de bijkomende toelage per anderstalige nieuwkomer per ingeschreven maand en op het extra werkingsbudget “Offensief Nederlands” opgeheven (artikelen 6 en 7 van het voorontwerp).

2.3. Wat het secundair onderwijs betreft, wordt voorzien in de toekenning van urenleraar aan scholen voor gewoon secundair onderwijs met het oog op de organisatie van de extra

wekelijkse uren taallessen Nederlands voor leerlingen waarvoor de klassenraad in het basisonderwijs bij het uitreiken van het getuigschrift basisonderwijs of in het secundair onderwijs heeft beslist dat ze drie uur extra taallessen Nederlands moeten volgen. Zowel de berekening van de uren-leraar als de aanwending ervan worden nader geregeld. Daartoe wordt een artikel 210/1 ingevoegd in de Codex Secundair Onderwijs (artikel 21 van het voorontwerp).

Daarnaast wordt artikel 48/2 van de Codex Secundair Onderwijs, dat voorziet in de toekenning van een extra werkingsbudget voor “offensief Nederlands”, opgeheven (artikel 20).

2.4. Tot slot wordt ook artikel 9 van het decreet van 8 mei 2009 ‘betreffende de kwaliteit van onderwijs’ gewijzigd (Hoofdstuk 3 – artikel 19 van het voorontwerp). Die wijziging strekt ertoe de bedragen van de nascholingsmiddelen die de pedagogische begeleidingsdiensten ontvangen voor de verschillende onderwijsniveaus aan te passen vanaf het begrotingsjaar 2027. In tegenstelling tot de overige onderwijsniveaus waar het gaat om een indexering van de bedragen, worden de bedragen voor het basis- en secundair onderwijs gevoelig verhoogd met, volgens de memorie van toelichting, het bedrag dat overeenstemt met de bedragen die tot nog toe waren voorzien voor het extra werkingsbudget voor “offensief Nederlands”.

2.5. Het aan te nemen decreet treedt in werking op 1 september 2026, met uitzondering van artikel 7 (opheffing extra werkingsbudget “offensief Nederlands” in het basisonderwijs), artikel 19 (verdeling nascholingsmiddelen vanaf begrotingsjaar 2027) en artikel 20 (opheffing extra werkingsbudget “offensief Nederlands” in het secundaire onderwijs), die in werking treden op 1 januari 2027 (artikel 24 van het voorontwerp).

VORMVEREISTEN

3.1. Luidens artikel 7, eerste lid, van het decreet van 23 november 2023 ‘over het jeugd- en kinderrechtenbeleid en de ondersteuning van het jeugdwerk’ wordt bij elk ontwerp van decreet dat wordt ingediend bij het Vlaams Parlement, een kind- en jongereneffectrapport, afgekort JoKER, gevoegd, als de voorgenomen beslissing het belang van personen jonger dan vijftientig jaar rechtstreeks raakt.

Het voorontwerp kent voornamelijk bijkomende middelen toe aan onderwijsinstellingen voor taalondersteunende maatregelen die voor de betrokken instellingen tegelijkertijd de verplichting inhouden enerzijds, wat de scholen van het basisonderwijs betreft, om maatregelen te nemen inzake remediëring en taalheldklassen (die verplicht zijn voor anderstalige nieuwkomers) en anderzijds, wat de scholen van het secundair onderwijs betreft, om extra-Nederlands te organiseren. Daarnaast breidt het voorontwerp het inhoudelijke bereik uit van de zogenaamde KOALA-screening die wordt doorgevoerd bij het begin van de leerplicht. Voorts wijzigt het ontwerp de definitie van anderstalige nieuwkomer, wat niet enkel een impact heeft op deze taalondersteunende maatregelen, maar ook op de bepalingen inzake het inschrijvingsrecht en de Vlaamse toetsen.

Dergelijke maatregelen raken rechtstreeks aan het belang van bepaalde personen die jonger zijn dan vijftientig jaar.

3.2. Artikel 7, tweede lid, van het decreet van 23 november 2023 luidt:

“Het JoKER is een openbaar document dat ten minste de volgende informatie bevat:

1° een beschrijving van het effect van de voorgenomen beslissing op de situatie van het kind of de jongere;

2° een beschrijving van het effect op de situatie van het kind of de jongere zonder de voorgenomen beslissing;

3° alternatieven voor de voorgestelde beslissing, inzonderheid een beschrijving van de beoogde maatregelen om belangrijke nadelige gevolgen van de beslissing voor de situatie van het kind of de jongere te vermijden, te beperken en zo mogelijk te verhelpen.”

Luidens artikel 8 van het besluit van de Vlaamse Regering van 9 februari 2024 ‘tot uitvoering van het Jeugddecree van 23 november 2023’ kan de Vlaamse Regering een voorontwerp van decreet dat voldoet aan de voorwaarde, vermeld in artikel 7, eerste lid, van het Jeugddecree van 23 november 2023, alleen goedkeuren als er een kind- en jongereneffectrapport bij gevoegd is, dat is opgesteld conform de bepalingen van het voormelde decreet. De minister, bevoegd voor de jeugd, dient toe te zien op de naleving van de voormelde verplichting.

Dezelfde bepaling van het besluit van de Vlaamse Regering legt op dat het kind- en jongereneffectrapport een onderdeel vormt van de memorie van toelichting bij een dergelijk ontwerp van decreet.

3.3. In de memorie van toelichting bij het voorontwerp van decreet wordt aangegeven dat het JoKER-advies werd aangevraagd op 24 november 2025 en de memorie van toelichting bevat ook een JoKER-luik. De Raad van State stelt evenwel vast dat dit JoKER-luik niet de informatie bevat die bedoeld is in artikel 7, tweede lid, van het decreet van 23 november 2023. In het wetgevingsdossier is daarnaast ook geen ander document te vinden dat deze informatie bevat en waarvan het JoKER-luik in de memorie van toelichting de weerspiegeling zou kunnen zijn. Integendeel, het wetgevingsdossier bevat een eerdere versie van de memorie van toelichting waar in de commentaar wordt aangegeven dat de tekst die momenteel ook voorkomt in de memorie van toelichting niet volstaat om aan de JoKER-verplichting tegemoet te komen.

Uit dit alles volgt dat alsnog een JoKER dient te worden opgesteld die voor alle maatregelen die een rechtstreeks belang hebben voor jongeren die jonger zijn dan 25 jaar³ de in artikel 7, tweede lid, van het decreet van 23 november 2023 bedoelde informatie bevat en dat dit document (of alvast de bedoelde informatie) deel moet uitmaken van de memorie van toelichting.

4.1. Over het voorontwerp verleende de minister van begroting op 30 november 2025 een voorwaardelijk begrotingsakkoord. Een van de voorwaarden betrof:

“De extra omkadering voor de voorinstructie in de kleuterklas en het eerste leerjaar en de remediëring buiten de taalheldklassen in het tweede tot zesde leerjaar wordt niet decretaal verankerd als een coëfficiënt per leerling met dat kenmerk, maar als een vast contingent aan punten: 36.138 punten voor de voorinstructie en 20.248 punten voor de remediëring buiten de taalheldklassen. Die punten worden jaarlijks gedeeld door het aantal

³ En niet enkel voor de wijziging van de definitie van anderstalige nieuwkomer, zoals de gemachtigde leek te suggereren.

leerlingen met leerlingenkenmerk thuistaal niet de onderwijstaal en zo verdeeld over de scholen en scholengemeenschappen;”

De steller van het ontwerp dient erop toe te zien dat aan die voorwaarde wordt voldaan, zo niet dient te worden vastgesteld dat er geen begrotingsakkoord voorhanden is en dat bijgevolg aan dat vormvereiste niet is voldaan.

4.2. De Raad van State stelt evenwel vast dat artikel 9 van het voorontwerp (ontworpen artikel 87*septies* van het decreet basisonderwijs), dat betrekking heeft op het werkingsbudget voor de zogenaamde voorinstructie en de taalremediëring, het totale budget dat wordt uitgetrokken voor de maatregel niet uitdrukt in een vast contingent aan punten en het werkingsbudget niet toekent en verdeelt op basis van punten. Weliswaar lijkt de financiering uit te gaan van een vast contingent aangezien in het ontworpen artikel 87*septies*, § 2, punten 1°, 2°, 3°, 7°, 8° en 9°, en § 5, punten 1° tot en met 6°, gebruik gemaakt wordt van een coëfficiënt die het resultaat is van de deling van een vast bedrag door het totale aantal leerlingen, doch het ontworpen artikel 87*septies*, § 2, punten 4°, 5°, en 6° gaat uit van een variabel toe te kennen bedrag aangezien de vaste bedragen telkens worden vermenigvuldigd met het aantal kleuters en leerlingen in de school zonder rekening te houden met het aandeel daarvan in een totaal aantal kleuters en leerlingen in het Vlaamse onderwijs. Aldus rijst de vraag of wel aan de desbetreffende voorwaarde van het begrotingsakkoord is voldaan.

4.3. Hierover ondervraagd, verklaarde de gemachtigde het volgende:

“Het decreet blijft binnen het budget van het begrotingsakkoord.

Het decreet goedgekeurd op de eerste Vlaamse Regering kent zoals voorzien in de conceptnota taalhelden, eveneens goedgekeurd op de Vlaamse Regering geen punten (zoals in begrotingsakkoord vermeld) toe in het basisonderwijs, maar werkingsmiddelen. Deze wijziging van punten naar werkingsmiddelen werd beslist door de Vlaamse regering bij eerste principieel goedkeuring, hierbij wordt de open end versus gesloten end gerespecteerd.

(...)

Wat betreft 4°, 5°, 6° van paragraaf 2: N.a.v. de onderhandelingen werd een deel van deze open end middelen van de huidige aanvullende lestijden voor anderstalige nieuwkomers (namelijk het aandeel van de 5/6jarigen in de huidige AN-lestijden) als open end toegekend aan de remediëring voor de kleuters en leerlingen jonger dan 7 jaar. Dit mede ingegeven door de verandering van de leeftijdsvoorwaarde voor de taalheldklassen (vanaf 7 jaar) versus anderstalige nieuwkomers (vanaf 5 jaar). Om het begrotingsakkoord blijvend te honoreren werd tegelijkertijd de open end voor de taalheldklassen verlaagd en de gesloten end voor de taalheldklassen verhoogd.

M.a.w:

- Zoals het begrotingsakkoord vereist is de verhouding tussen open end en gesloten end gerespecteerd.

- N.a.v. onderhandelingen is er een verschuiving van de open end van de taalheldklassen naar een open end voor de voorinstructie voor de kleuters, zonder dat dit de verhouding tussen open en gesloten end hypothekeert. Want de open end van taalheldklassen werd naar beneden bijgesteld en de gesloten end van de taalheldklassen werd naar boven bijgesteld (met een verschuiving van middelen van de gesloten end van de voorinstructie voor kleuters naar de gesloten end van de taalheldklassen).

- Het totale budget voor taalheldklassen werd wel behouden.
- Het totale budget voor voorinstructie werd wel behouden.
- De verhouding tussen open end en gesloten end in voorinstructie en taalheldklassen wijzigde zoals hierboven aangegeven omwille van het aandeel van de 5/6 jarigen in de AN versus de taalheldklassen.
- De Vlaamse Regering heeft er voor geopteerd om bij haar eerste principiële goedkeuring zoals voorzien in de conceptnota taalhelden in het basisonderwijs voor de remediëring geen punten zorg maar werkingsmiddelen toe te kennen. Ook dit binnen de beschikbare begrotingsmiddelen.”

4.4. Met zijn verklaring poogt de gemachtigde aan te tonen dat de maatregel zoals hij momenteel is geconcipieerd, geen andere budgettaire gevolgen heeft dan het geheel van maatregelen waarover het (voorwaardelijke) begrotingsakkoord werd verleend. Niettemin blijkt uit de verklaring van de gemachtigde ook dat aan de voorwaarde van het begrotingsakkoord die wordt vermeld in opmerking 4.1. (bewust) niet is tegemoetgekomen. Aldus moet worden aangenomen dat er voor die maatregel vooralsnog geen begrotingsakkoord voorhanden is en het betrokken vormvereiste alsnog moet worden vervuld.

5.1. Uit de nota aan de Vlaamse Regering van 6 februari 2026 met het oog op de tweede principiële goedkeuring van het voorontwerp blijkt dat aan het voorontwerp nog een aantal wijzigingen werden aangebracht na het vervullen van de voorgeschreven vormvereisten. Deze wijzigingen lijken niet meteen het gevolg te zijn van het vervullen van die vormvereisten. Het gaat meer bepaald over de volgende wijzigingen die telkens betrekking hebben op de financiering van de betrokken maatregelen:

- in artikel 9 werd het woord scholengemeenschappen geschrapt omdat het niet nodig zou zijn voor de berekening;
- in artikel 19 wordt de verdeling van de nascholingsmiddelen tussen het basis- en secundair onderwijs gewijzigd om rekening te houden met de verdeling volgens de recentste data tussen het basis- en secundair onderwijs wat betreft de middelen voor het taaloffensief;
- er wordt in artikel 9 een “open end” financiering voorzien voor de voorinstructie, wat een verschuiving van 9,6 miljoen euro zou betekenen die correlatief daalt voor de “gesloten end” financiering);
- in artikel 15 worden in de tweede paragraaf van het ontworpen artikel 139 *vicies bis* coëfficiënten verlaagd (van 1,5 naar 1,2 en van 0,68 naar 0,4) en wordt in de derde paragraaf van het ontworpen artikel het contingent aan lestijden verhoogd tot 8.849.

5.2.1. Hoewel de gemachtigde aangaf dat sommige van die wijzigingen worden doorgevoerd “na onderhandelingen”, is het de Raad van State niet duidelijk of de doorgevoerde wijzigingen daadwerkelijk het gevolg zijn van opmerkingen die werden gemaakt in de uitgebrachte adviezen of in het kader van de gevoerde syndicale onderhandelingen. Wanneer de Vlaamse Regering aan een reeds aan advies- of syndicale organen voorgelegd voorontwerp inhoudelijke wijzigingen aanbrengt die niet het gevolg zijn van opmerkingen die werden geformuleerd naar

aanleiding van de vervulling van de voorgeschreven vormvereisten, dient het gewijzigde voorontwerp door de Vlaamse Regering op eigen initiatief opnieuw⁴ aan die organen te worden voorgelegd.

5.2.2. Ook als de wijzigingen het gevolg zijn van het vervullen van de betrokken vormvereisten, voor zover deze wijzigingen budgettaire gevolgen zouden hebben, dient erover opnieuw het advies van de inspectie van financiën te worden ingewonnen en desgevallend het akkoord van de minister van begroting te worden verkregen. Het is, op grond van artikel 43, § 2, van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 mei 2019 ‘ter uitvoering van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën van 29 maart 2019’, immers zaak van de inspectie van financiën om te beoordelen of die wijzigingen, zoals de gemachtigde voorhoudt, geen budgettaire gevolgen hebben.

5.3. De stellers van het ontwerp dienen er derhalve op toe te zien dat de voorgeschreven vormvereisten ten aanzien van de betrokken wijzigingen alsnog worden vervuld.

Indien de aan de Raad van State voorgelegde tekst ten gevolge van het vervullen van het/de voornoemde vormvereisten nog wijzigingen zou ondergaan,⁵ moeten de gewijzigde of toegevoegde bepalingen, ter inachtneming van het voorschrift van artikel 3, § 1, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, aan de afdeling Wetgeving worden voorgelegd.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Artikel 2

6. Deze bepaling wijzigt in artikel 3, 4° *quater*, van het decreet basisonderwijs de definitie van “anderstalige nieuwkomer” waarbij onder meer geen rekening meer wordt gehouden met de verblijfstatus van de leerling en de moedertaal van de leerling. Die wijziging wordt niet doorgevoerd aan de definitie van “anderstalige nieuwkomer” in artikel 3, 2°/1, van de Codex Secundair Onderwijs. Aangezien dit begrip ook op andere terreinen dan het taalbeleid in ruime zin een rol speelt, zoals bijvoorbeeld deelname aan de Vlaamse toetsen en programmatie van onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers, rijst de vraag, mede vanuit het perspectief van het gelijkheidsbeginsel, of het decreet niet moet worden aangevuld met een bepaling die de definitie van anderstalige nieuwkomer ook in de Codex Secundair Onderwijs in dezelfde zin aanpast.

Artikel 4

7. Er bestaat een discrepantie tussen de tekst van het bij artikel 4, 1°, van het voorontwerp ontworpen artikel 11 *quater*, 1°, van het decreet basisonderwijs, die enkel voorziet in de bijkomende decretale verankering van getalbegrip als onderdeel van de screening en de memorie

⁴ *In casu* mag evenwel worden aangenomen dat deze punctuele wijzigingen van het voorontwerp niet opnieuw voor advies moet worden voorgelegd aan de SERV aangezien dat adviesorgaan op 22 december 2025 in het algemeen afzag van adviesverlening.

⁵ Namelijk andere wijzigingen dan deze waarvan in dit advies melding wordt gemaakt of dan deze die ertoe strekken tegemoet te komen aan hetgeen in dit advies wordt opgemerkt.

van toelichting, die ook gewag maakt van de decretale verankering van de domeinen luistervaardigheid, woordenschat en fonemisch bewustzijn. Hierop gewezen, verklaarde de gemachtigde het volgende:

“Dit is een terechte opmerking. De memorie van toelichting zal worden aangepast om duidelijk te maken dat de decretale wijziging zich beperkt tot de toevoeging van getalbegrip, en dat de vermelding van de andere domeinen een inhoudelijke concretisering betreft van het bestaande begrip onderwijstaal.”

8.1. Artikel 4, 2°, van het voorontwerp vervangt in artikel 11^{quater}, § 2, van het decreet basisonderwijs de woorden “artikel 3, 4°^{quater}” door de woorden “artikel 3, 4°^{quater}, met uitzondering van de leeftijdsvereisten, vermeld in die definitie”. Als gevolg van deze vervanging zou artikel 11^{quater}, § 2, eerste zin, als volgt luiden:

“In afwijking van paragraaf 1 is de screening niet verplicht voor anderstalige nieuwkomers zoals bepaald in artikel 3, 4°^{quater}, met uitzondering van de leeftijdsvereisten, vermeld in die definitie”.

8.2. In de memorie van toelichting wordt deze bepaling als volgt toegelicht:

“Punt 2 brengt een technische wijziging aan. De KOALA-screening is momenteel niet verplicht voor anderstalige nieuwkomers. De definitie van een anderstalige nieuwkomer wijzigt waardoor enkel leerlingen vanaf de leeftijd van 7 jaar onder de definitie vallen. Daarom wordt hier toegevoegd dat er geen rekening gehouden moet worden met de leeftijdsgrens van 7 jaar voor de toepassing van dit artikel”

Hieruit blijkt dat het de bedoeling is dat de categorie van leerlingen die tot nog toe was vrijgesteld van de verplichting om een KOALA-screening te ondergaan omdat de betrokken leerlingen beschouwd konden worden als anderstalige nieuwkomer, ook in de toekomst vrijgesteld wordt van die verplichting, hoewel die leerlingen niet langer als anderstalige nieuwkomer in de zin van (het bij artikel 2 gewijzigde) artikel 3, 4°^{quater}, van het decreet basisonderwijs kunnen worden beschouwd, omdat ze niet aan de leeftijdsvereiste in de nieuwe definitie van anderstalige nieuwkomer beantwoorden. De betrokken leerlingen beantwoorden wel aan de overige voorwaarden om als anderstalige nieuwkomer te worden beschouwd.

8.3. Aangezien een van de voorwaarden waaraan de leerling voortaan moet voldoen om als “anderstalige nieuwkomer” te worden beschouwd, het voldoen is aan de leeftijdsvereiste van 7 jaar of ouder, heeft de loutere toevoeging van de zinsnede “met uitzondering van de leeftijdsvereisten” in artikel 11^{quater}, § 2, eerste zin, geen enkele zin. Een leerling die niet aan de leeftijdsvereiste van zeven jaar of ouder voldoet, kan geen anderstalige nieuwkomer zijn en het heeft dan ook geen zin om hem van die leeftijdsvoorwaarde uit te zonderen. Bovendien wordt de KOALA-screening krachtens artikel 11^{quater}, § 1, uitgevoerd “bij het begin van de leerplicht”, dat wil zeggen aan het begin van het schooljaar waarin de leerling 5 jaar wordt, zodat een anderstalige nieuwkomer in de zin van het gewijzigde artikel 3, 4°^{quater} *a fortiori* ouder is dan zeven jaar en nooit onderworpen is aan de verplichte KOALA-screening en er dus ook niet van vrijgesteld hoeft te worden.

Op deze problematiek gewezen, verklaarde de gemachtigde:

“Dit is een terechte opmerking. De wijze van formulering zal herbekeken worden, wel rekening houdend met het gegeven dat enkel de 5- en 6-jarigen een taalintegratietraject volgen. 7-jarigen en ouder volgen les in de taalheldklassen.”

Gelet op de bedoeling die met de ontworpen bepaling wordt nagestreefd, lijkt het aangewezen te zijn om in artikel 11^{quater}, § 2, eerste zin, de zinsnede “anderstalige nieuwkomers zoals bepaald in artikel 3, 4^{o quater}” te vervangen door de zinsnede “leerlingen bedoeld in paragraaf 1 die voldoen aan de voorwaarden bedoeld in artikel 3, 4^{o quater}, b), c) en d)”.

Artikel 5

9. Aangezien in artikel 20/1 van het decreet basisonderwijs een nieuwe paragraaf 1/1 wordt ingevoegd, schrijve men in de inleidende zin van artikel 5 van het voorontwerp, overeenkomstig de beginselen inzake wetgevingstechniek,⁶ “In artikel 20/1 van hetzelfde decreet” in plaats van “In artikel 20/1, § 1, van hetzelfde decreet”. Tevens dient aangegeven te worden dat die nieuwe paragraaf wordt ingevoegd na paragraaf 1.

Artikel 9

10. In het ontworpen artikel 87^{septies}, § 2, 7°, 8° en 9°, van het decreet basisonderwijs wordt bepaald dat G, H, I de som zijn van een voor elke school voor gewoon basisonderwijs afgeronde getal, waarbij het afgeronde getal respectievelijk D1, E1 en F1 wordt genoemd. In tegenstelling tot de punten 1°, 2°, en 3°, van artikel 87^{septies}, § 2, waar de punten a) en c) telkens bepalen op welke wijze dat afgeronde getal wordt bekomen⁷ en afgerond, is in de punten a) en c) van de punten 7°, 8° en 9° niet opnieuw sprake van diezelfde afgeronde getallen D1, E1 en F1, maar van G1, H1, I1.

Aangezien de gemachtigde beaamde dat het een materiële vergissing betreft, moeten in de punten 7°, 8° en 9° van artikel 87^{septies}, § 2, de vermeldingen D1, E1 en F1 worden vervangen door de vermeldingen G1, H1 en I1.

Artikel 14

11.1. Overeenkomstig het ontworpen artikel 139^{vicies semel}, § 1, van het decreet basisonderwijs (artikel 14 van het voorontwerp), organiseren scholen en scholengemeenschappen taalheldklassen voor elke anderstalige nieuwkomer (voor de begripsomschrijving, zie opmerking 12), en eventueel⁸ voor leerlingen van wie de klassenraad meent dat ze onvoldoende

⁶ Omzendbrief VR 2019/4 betreffende de wetgevingstechniek, aanwijzing 200, 6°, a).

⁷ Dat is eveneens het geval in de punten 1° tot 6° van artikel 87^{septies}, § 5, dat het werkingsbudget voor het schooljaar 2026-27 vastlegt, waarbij dezelfde getallen worden gehanteerd, met dien verstande dat de berekening van de D, E en F overeenkomt met de berekening van de getallen G, H en I in artikel 87^{septies}, § 2.

⁸ “komen in aanmerking”.

basiskennis Nederlands hebben om aan het reguliere programma deel te nemen. Gelet op de gebruikte terminologie (“organiseren”) lijkt het om een verplichting⁹ te gaan voor de scholen en scholengemeenschappen ten aanzien van anderstalige nieuwkomers. Gelet op de context van de bepaling lijkt daartegenover ook voor de anderstalige nieuwkomer een verplichting te staan om deel te nemen aan een taalheldklas die voor hen wordt georganiseerd.

11.2. Het ontworpen artikel 139 *vicies semel*, van het decreet basisonderwijs legt de inhoud (§§ 2 en 3) en vorm (§ 2) van de taalheldklas in zekere mate vast en regelt de duur ervan (§ 4).

De taalheldklas bestaat uit intensieve onderwijsactiviteiten die tot doel hebben de leerling de onderwijstaal te laten verwerven door onderdompeling in die taal (§ 2). De onderwijsdoelen in de taalheldklas zijn die vermeld in artikel 44, § 1, van het decreet basisonderwijs en zij gelden als na te streven minimumdoelen (§ 3).

De taalheldklas maakt voor de leerlingen in beginsel een voltijds traject uit. Als er te weinig leerlingen zijn om in een dergelijk voltijds traject te voorzien moet de school voorzien in een volwaardig alternatief dat dezelfde resultaten bereikt (§ 3).

Het opzet van de taalheldklassen is een zo snel mogelijke integratie in de reguliere onderwijsactiviteiten. De klassenraad beslist wanneer die integratie plaatsvindt; deze kan geleidelijk zijn. Een taalheldklaas duurt één jaar of korter. De klassenraad kan de taalheldklas maximaal tot twee schooljaren verlengen (§ 4).

11.3.1. Voor zover de ontworpen bepaling een verplichting oplegt aan de anderstalige nieuwkomers om tijdelijk onderwezen te worden in een aparte klasgroep gelet op hun taalachterstand, raakt die maatregel aan het recht op onderwijs van de betrokken leerlingen en creëert zij een verschil in behandeling tussen de betrokken leerlingen en de andere leerlingen die niet (meer) als anderstalige nieuwkomer kunnen worden gekwalificeerd.¹⁰ Dit verschil in behandeling berust op de objectieve criteria die zijn omschreven in het ontworpen artikel 3, 4° *quater*, van het decreet basisonderwijs.

11.3.2. Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens heeft zich reeds uitgesproken over een verschil in behandeling dat voortvloeit uit het inrichten van aparte klassen voor leerlingen die de onderwijstaal onvoldoende beheersen, met name in het arrest Orsus van 16 maart 2010.

In dat arrest overwoog het Europees Hof onder meer het volgende:

⁹ In die zin raakt de ontworpen regeling onmiskenbaar aan de actieve onderwijsvrijheid aangezien de wijze waarop met taalachterstand wordt omgegaan een onderdeel kan vormen van het pedagogisch of onderwijskundig project. De Raad van State stelt evenwel vast dat de onderwijsverstrekkers de nodige autonomie behouden bij de invulling van de onderwijsactiviteiten, het beoordelen of er voldoende leerlingen zijn voor de taalheldklas, de eventuele organisatie van het volwaardig alternatief en in het bijzonder het beoordelen van het ogenblik en de wijze van integratie in het reguliere onderwijs en de duur van de taalheldklas (één schooljaar of korter), zodat de beperking van de onderwijsvrijheid niet onevenredig lijkt.

¹⁰ Hoewel artikel 11 *quater*, § 3, van het decreet basisonderwijs voor dergelijke leerlingen met een taalachterstand reeds geruime tijd voorziet in de organisatie van een taalbad.

“157. La Cour considère que le placement temporaire d'enfants dans une classe séparée au motif qu'ils n'ont pas une maîtrise suffisante de la langue n'est pas en soi automatiquement contraire à l'article 14 de la Convention. On pourrait dire que, dans certaines circonstances, pareil placement vise le but légitime d'adapter le système éducatif aux besoins particuliers des enfants.”¹¹

En :

“Comme la Grande Chambre l'a constaté dans l'arrêt précité *D.H. et autres c. République tchèque*, il n'est pas facile de choisir le meilleur moyen de résoudre les difficultés d'apprentissage d'enfants n'ayant pas une connaissance suffisante de la langue dans laquelle l'enseignement est dispensé. Cela implique de procéder à un exercice difficile de mise en balance des divers intérêts en jeu. Pour ce qui est de la définition et de l'aménagement du programme des études, il s'agit, dans une large mesure, d'un problème d'opportunité sur lequel la Cour n'a pas à se prononcer (*D.H. et autres*, précité, § 205, et *Valsamis c. Grèce*, 18 décembre 1996, § 28, *Recueil* 1996-VI).

181. Néanmoins, chaque fois que les autorités nationales se voient reconnaître une marge d'appréciation susceptible de porter atteinte au respect d'un droit protégé par la Convention, il convient d'examiner les garanties dont dispose l'individu pour déterminer si l'Etat défendeur n'a pas fixé le cadre réglementaire en outrepassant les limites de son pouvoir discrétionnaire (*Buckley*, précité, § 76, et *Connors*, précité, § 83).”¹²

Hieruit volgt dat moet worden nagegaan of de ontworpen regeling met betrekking tot de taalheldklassen voldoende waarborgen inhoudt voor de betrokken leerlingen, rekening houdend met de verschillende belangen die in het geding zijn.

11.3.3. In het arrest Orsus beoordeelde het Europees Hof van de Rechten van de Mens een aantal gevallen waarbij Romakinderen op grond van de Kroatische wetgeving in enkele welbepaalde scholen een langere periode werden ondergebracht in aparte klassen in de lagere school. In het bijzonder hield het Hof hierbij rekening met de bijzonder kwetsbare situatie van de Roma-gemeenschap als minderheid.¹³ In het arrest kwam het Hof, wat de verantwoording van het verschil in behandeling betreft, tot de conclusie dat “dans les circonstances de l'espèce, il n'existait pas de garanties propres à assurer la formation et le maintien d'un rapport raisonnable de proportionnalité entre les moyens employés et le but légitime visé. Il s'ensuit que le placement des requérants dans des classes réservées aux Roms à certaines périodes de leurs études primaires était dépourvu de justification objective et raisonnable.”¹⁴ Het Hof kwam tot deze conclusie nadat het had vastgesteld dat de maatregelen die de Kroatische overheid had genomen inzake het onderwijs van Romakinderen “n'étaient pas accompagnées de garanties suffisantes de nature à assurer que, dans l'exercice de sa marge d'appréciation dans le domaine de l'éducation, l'Etat tienne suffisamment compte des besoins particuliers de ces enfants en tant que membres d'un groupe défavorisé”¹⁵ en dat krachtens deze maatregelen de betrokken leerlingen waren geplaatst in

¹¹ EHRM (Grote Kamer) 16 maart 2010, *Orsus e.a. t. Kroatië*, § 157.

¹² *Ibid.*, §§ 180-181.

¹³ *Ibid.*, §§ 147-148.

¹⁴ *Ibid.*, § 184.

¹⁵ *Ibid.*, § 182.

afzonderlijke klassen “appliquant un programme adapté dont on ne connaît toutefois pas le contenu exact. Faute de transparence et de critères clairement définis en matière de transfert dans les classes mixtes, les requérants sont restés dans des classes réservées aux Roms pendant de longues périodes, parfois même pendant toute la durée de leur scolarité primaire.”¹⁶

Bij het onderzoek naar de objectieve en redelijke verantwoording van de maatregel betrok het Hof in zijn beoordeling onder meer¹⁷ het gebrek aan een specifieke en adequate test om de taalachterstand te meten,¹⁸ het gebrek aan een duidelijk en specifiek aangepast onderwijsprogramma in de betrokken klassen,¹⁹ het gebrek aan transparante opvolging van de taalkundige vooruitgang en het gebrek aan een procedure voor de re-integratie in gemengde klasgroepen²⁰ en het gebrek aan vrije instemming door de ouders²¹.

11.3.4. Hoewel de situatie van de anderstalige nieuwkomers in het Vlaamse basisonderwijs niet zonder meer kan worden gelijkgesteld met de situatie die aan de basis lag van het arrest Orsus, aangezien het voorliggend ontwerp niet meteen lijkt te leiden tot discriminatie op etnische gronden van een welbepaalde kwetsbare minderheid, lijken een aantal elementen die in het arrest Orsus naar voor komen niet zonder relevantie.

Zo stelt de Raad van State vast dat de beoordeling van het onvoldoende beheersen van de onderwijstaal integraal lijkt te worden overgelaten aan de klassenraad of de schooldirectie, zonder dat het decreet aangeeft op welke wijze de taalachterstand moet worden vastgesteld. De KOALA-screening geldt immers niet voor anderstalige nieuwkomers die jonger zijn dan zeven jaar en ook anderstalige nieuwkomers die op latere leeftijd instromen worden niet aan de screening onderworpen. Nergens in het decreet basisonderwijs wordt bepaald hoe voor anderstalige nieuwkomers, zoals ze door het ontwerp worden gedefinieerd, wordt vastgesteld dat ze “onvoldoende de onderwijstaal beheersen om met goed gevolg de lessen te kunnen volgen” (bij artikel 2 ontworpen artikel 4° *quater*, d), van het decreet basisonderwijs). Evenzo wordt niet nader bepaald op welke wijze de klassenraad te werk dient te gaan bij de integratie in de reguliere onderwijsactiviteiten. Aldus rijst de vraag of er wel voldoende waarborgen zijn dat anderstalige nieuwkomers slechts aan het regime van de taalheldklassen worden onderworpen wanneer dat echt noodzakelijk is om de onderwijstaal beter te kunnen beheersen en zolang dit nodig is. Met andere woorden, er wordt niet aangetoond dat er voldoende waarborgen zijn dat de ontworpen regeling voor de betrokken leerlingen geen onevenredige gevolgen heeft.

Evenmin wordt duidelijk gemaakt hoe de intensieve onderwijsactiviteiten die in de taalheldklas zullen plaatsvinden er zullen uitzien. Weliswaar wordt bepaald dat ze tot doel hebben de onderwijstaal te verwerven door onderdompeling in de onderwijstaal en dat de minimumdoelen

¹⁶ *Ibid.*

¹⁷ Ook de hoge graad van afwezigheden op school en van vroegtijdig schoolverlaten bij de betrokken leerlingen werd in de beoordeling betrokken, maar lijkt bij de beoordeling van dit ontwerp niet meteen relevant.

¹⁸ EHRM (Grote Kamer) 16 maart 2010, *Orsus e.a. t. Kroatië*, §§ 158-162.

¹⁹ *Ibid.*, §§ 163-171.

²⁰ *Ibid.*, §§ 172-175

²¹ *Ibid.*, §§ 178-179.

vermeld in artikel 44, § 1, van het decreet basisonderwijs van toepassing zijn. Maar waarin die activiteiten precies verschillen van het reguliere onderwijs, dat per slot van rekening ook in de onderwijstaal wordt verstrekt en ook moet voldoen aan de minimumdoelen van artikel 44, § 1, is niet duidelijk.²² Aldus rijst de vraag of er wel voldoende waarborgen zijn voor de kwaliteit en specificiteit van de aan de betrokken leerling verstrekte onderwijsactiviteiten.

Ten slotte stelt de Raad van State vast dat op geen enkele manier wordt gewaarborgd dat de ouders bij de beslissing tot het toeleiden naar een taalheldklas worden betrokken.

11.3.5. Voorts wil de Raad van State benadrukken dat het Europees Hof, wat betreft het nemen van maatregelen voor leerlingen die de onderwijstaal onvoldoende beheersen, uitdrukkelijk heeft gewezen op de appreciatiemarge van de overheid, in het bijzonder wat de omschrijving van het studieprogramma betreft, en op het feit dat dergelijke maatregelen een afweging vereisen van alle belangen die in het geding zijn. *In casu* lijken de actieve onderwijsvrijheid van de betrokken onderwijsinstellingen en de autonomie van de klassenraden dergelijke belangen. Zo wees de gemachtigde erop dat de invulling van de intensieve onderwijsactiviteiten en, desgevallend, de invulling van een volwaardig alternatief tot de autonomie van de scholen, scholengemeenschappen en schoolbesturen behoren.

De Raad van State beveelt bijgevolg aan om de maatregel van uit het oogpunt van het evenwicht tussen de verschillende belangen aan een nieuw onderzoek te onderwerpen en de neerslag van de concrete afweging van die belangen op te nemen in de memorie van toelichting.

12. Het ontworpen artikel 139*vicies semel*, § 1, *eerste lid*, van het decreet basisonderwijs bepaalt dat scholen en scholengemeenschappen taalheldklassen organiseren voor elke “anderstalige leerling die nieuw instroomt in het Vlaamse onderwijs vanaf het tweede leerjaar, ongeacht de verblijfsstatus”. De wijze waarop deze leerlingen worden omschreven toont enige gelijkenis met het begrip “anderstalige nieuwkomer” zoals het wordt omschreven in het bij artikel 2 ontworpen artikel 3, 4°*quater*, van het decreet basisonderwijs, maar dat laatste begrip wordt niet gebruikt. Ook in de memorie van toelichting wordt niet aangegeven dat de verplichting om taalheldklassen op te richten betrekking heeft op anderstalige nieuwkomers. Om de doelgroep te omschrijven worden in de memorie dezelfde bewoordingen gebruikt als in de tekst van het ontworpen artikel.

De Raad van State stelt wel vast dat het ontworpen artikel 139*vicies semel*, § 1, *tweede lid*, van het decreet basisonderwijs bepaalt dat in individuele situaties en onder bepaalde voorwaarden de klassenraad kan beslissen dat “anderstalige nieuwkomers” geen taalheldklas hoeven te volgen. Door in het tweede lid wel het begrip “anderstalige nieuwkomers” te gebruiken wordt de indruk gewekt dat anderstalige nieuwkomers slechts een deelverzameling vormen van de categorie leerlingen waarvoor krachtens het eerste lid principieel een taalheldklas moet worden opgericht. Het tweede lid zou dan met andere woorden inhouden dat enkel kan worden afgezien

²² Wanneer leerlingen die de onderwijstaal onvoldoende beheersen in aparte klassen hetzelfde programma volgen als de andere leerlingen in de onderwijstaal, heeft het Europees Hof de bedenking gemaakt enerzijds dat er in dat geval geen reden voorhanden is om hen in aparte klassen onder te brengen en anderzijds dat dat programma gegeven in de onderwijstaal niet beantwoordt aan de noden van de leerlingen, aangezien zij de onderwijstaal niet beheersen (EHRM (Grote Kamer) 16 maart 2010, *Orsus e.a. t. Kroatië*, § 164).

van de verplichting om een taalheldklas in te richten bedoeld in het eerste lid, wanneer die leerling ook beschouwd kan worden als een “anderstalige nieuwkomer”.

Gevraagd of het effectief de bedoeling is dat in het eerste lid, het gedefinieerde begrip “anderstalige nieuwkomer” niet wordt gebruikt, verklaarde de gemachtigde:

“In artikel 139*vicies semel*, §1, wordt inderdaad een omschrijving geven van de doelgroep en niet verwezen naar de definitie. Inhoudelijk betreft het dezelfde doelgroep.”

Uit die verklaring blijkt dat in het eerste en tweede lid in werkelijkheid naar dezelfde doelgroep wordt verwezen. Gelet op die bedoeling, op het ontworpen artikel 3, 4°*quater*, van het decreet basisonderwijs, en op de coherentie en leesbaarheid van het ontworpen artikel 139*vicies semel*, § 1, en van het decreet basisonderwijs in zijn geheel, dient in het eerste lid van laatstgenoemde bepaling het begrip “anderstalige nieuwkomer” te worden gebruikt in plaats van “anderstalige leerling die nieuw instroomt in het Vlaamse onderwijs vanaf het tweede leerjaar, ongeacht de verblijfsstatus”.

13. Door in het ontworpen artikel 139*vicies semel*, § 1, van het decreet basisonderwijs de zinsnede “anderstalige leerling die nieuw instroomt in het Vlaamse onderwijs vanaf het tweede leerjaar, ongeacht de verblijfsstatus” te vervangen door het begrip “anderstalige nieuwkomer” zou ook de problematische verwijzing naar het begrip “leerjaar” vervallen.

Hoewel het decreet basisonderwijs geen leerjarenstructuur kent en er in de memorie van toelichting, als reactie op het advies van de VLOR, wordt gepreciseerd dat leeftijdscesuren moeten worden gehanteerd omdat de onderwijsregelgeving over het basisonderwijs geen leerjarenstructuur vastlegt,²³ wordt de verplichting in het ontworpen artikel 139*vicies semel*, § 1, om een taalheldklas te organiseren toch gekoppeld aan de instroom vanaf het “tweede leerjaar”

In dit verband verklaarde de gemachtigde:

“Het is de bedoeling dat elke leerling die aan de definitie van anderstalige nieuwkomer voldoet, tenzij ander oordeel van de klassenraad, een taalheldklas kan volgen. De taalheldklas is gekoppeld aan de leeftijd niet aan een leerjaar.”

Als de notie “anderstalige nieuwkomer” zou worden gebruikt, zoals in opmerking 12 werd voorgesteld, dan zullen scholen en scholengemeenschappen de taalheldklas moeten organiseren zodra een leerling instroomt die beschouwd kan worden als “anderstalige nieuwkomer”. Door het begrip “anderstalige nieuwkomer” te gebruiken zal de bepaling ook toegepast kunnen worden door scholen die geen indeling in leerjaren hanteren. Daarnaast blijft de bepaling ook hanteerbaar voor scholen die vasthouden aan de traditionele indeling in leerjaren. Aangezien een leerling ten vroegste als anderstalige nieuwkomer kan worden beschouwd vanaf het schooljaar waarin de leerling zeven jaar of ouder wordt voor 1 januari van dat schooljaar (cf. bij artikel 2 ontworpen artikel 3, 4°*quater*, a), van het decreet basisonderwijs), zou de voorgestelde tekstwijziging voor laatstgenoemde groep van scholen weinig praktische gevolgen hebben, althans voor zover de anderstalige nieuwkomer het leerjaar volgt dat in principe met zijn leeftijd

²³ In dit verband verdient het aanbeveling om op dit punt de memorie van toelichting bij te sturen zowel ten aanzien van de taalheldklassen als ten aanzien van het extra werkingsbudget voor remediëring Nederlands.

overeenstemt. In dergelijke scholen zal de taalheldklas immers maar kunnen worden georganiseerd voor leerlingen die *de facto* minstens in het tweede leerjaar zitten.

14. Het ontworpen artikel 139*vicies semel*, § 1, tweede lid, maakt mogelijk dat de klassenraad in individuele situaties kan beslissen dat anderstalige nieuwkomers geen taalheldklas hoeven te volgen “als de klassenraad van oordeel is dat de kennis van het Nederlands voldoende is om met goed gevolg lessen te volgen”. Die bepaling is in tegenspraak met de nieuwe definitie van “anderstalig nieuwkomer” zoals artikel 2 van het ontwerp die invoert in artikel 3, 4°*quater*, van het decreet basisonderwijs. Om als anderstalige nieuwkomer te worden beschouwd moet de leerlingen immers voldoen aan de volgende voorwaarde: “d) de leerling beheerst onvoldoende de onderwijstaal om de lessen met goed gevolg te kunnen volgen”. Een anderstalige nieuwkomer beheerst dus *a fortiori* de onderwijstaal onvoldoende. Of omgekeerd: een leerling die een voldoende kennis van de onderwijstaal heeft, is geen anderstalige nieuwkomer en is niet verplicht om de taalheldklas te volgen en hoeft dus van die verplichting ook niet vrijgesteld te worden.

15. Het ontworpen artikel 139*vicies semel* wordt opgenomen in Onderafdeling B van afdeling 2 van Hoofdstuk IX dat betrekking heeft op de aanvullende lestijden die in het kader van personeelsomkadering wordt toegekend. Niettemin regelt de bepaling louter de organisatie van de taalheldklassen en legt ze ter zake de rechten en plichten van de leerling vast, terwijl de overige bepalingen in Onderafdeling B zich lijken te beperken tot het bepalen van de wijze waarop aanvullende lestijden worden berekend en toegekend. Gelet op de interne coherentie van decreet basisonderwijs lijkt het aangewezen om het ontworpen artikel 139*vicies semel* op te nemen in de hoofdstukken III, IV of V van het decreet basisonderwijs.

16. In de inleidende zin van artikel 14 van het voorontwerp dient de verwijzing naar artikel 11 te worden vervangen door een verwijzing naar artikel 13 van het aan te nemen decreet.

Artikel 15

17. In het ontworpen artikel 139*vicies bis*, § 1, tweede lid, en § 2, tweede lid, dient het schooljaar “20XX-2XX+1” te worden vervangen door het schooljaar “20XX-20XX+1”.

Artikel 17

18. Artikel 17 van het voorontwerp strekt tot het invoeren van de verplichting om een taalexpert aan te duiden. Hoewel de gemachtigde verklaarde dat “[é]n van de ‘bestaande’ personeelsleden (...) de rol van taalexpert [krijgt] toebedeeld” blijkt dat niet als zodanig uit de tekst van de ontworpen bepaling. Het verdient aanbeveling om de tekst van de ontworpen bepaling in die zin te preciseren. Bovendien doen de stellers van het ontwerp er goed aan om nader te verantwoorden waarom voor het opnemen van deze bijkomende rol geen bijkomende omkaderingsmiddelen of andere compenserende maatregelen worden toegekend.

Artikel 18

19. De huidige tekst van artikel 154, § 2, van het decreet basisonderwijs verwijst naar de artikelen 87*quinquies* van datzelfde decreet. Artikel 18 voegt aan die verwijzing artikel 87*septies* toe.

Nochtans wordt artikel 87*quinquies* van het decreet basisonderwijs bij artikel 7 van het voorontwerp opgeheven met ingang van 1 januari 2027 (artikel 24 van het voorontwerp), zodat nu al vaststaat dat deze verwijzing zonder voorwerp wordt.

Gevraagd of het niet aangewezen is om de verwijzing naar artikel 87*quinquies* in artikel 154, § 2, bij het voorliggend ontwerp weg te werken, verklaarde de gemachtigde dat dit “in een volgend onderwijsdecreet met ingang van 1/9/27 aangepast [zal] worden.”

De Raad van State geeft evenwel het volgende mee ter overweging. Het is mogelijk om op rechtszekere wijze de verwijzing naar artikel 87*quinquies* met ingang van 1 januari 2027 reeds bij voorliggend ontwerp uit artikel 154 van het decreet basisonderwijs weg te werken. Het voorontwerp zou dan moeten worden aangevuld met een bepaling, die onmiddellijk na artikel 18 van het ontwerp wordt opgenomen, die de betrokken zinsnede in artikel 154, § 2, opnieuw vervangt waarbij tegelijkertijd in artikel 24 van het voorontwerp (de inwerkingtredingsbepaling) wordt gepreciseerd dat het nieuw ingevoegde artikel in werking treedt op 1 januari 2027.

Het nieuw in te voegen artikel zou als volgt kunnen luiden:

“Art. X. In artikel 154, § 2, van hetzelfde decreet, laatst gewijzigd bij dit decreet, wordt de zinsnede “vermeld in artikel 76, artikel 87*quinquies*, of 87*septies*” vervangen door de zinsnede “vermeld in artikel 76, of 87*septies*”.

Artikel 20

20. Artikel 20 heft, met ingang van 1 januari 2027 (artikel 24 van het voorontwerp), artikel 48/2 van de Codex Secundair Onderwijs op. Artikel 251/1, eerste lid, van de Codex Secundair Onderwijs, dat door het ontwerp niet wordt gewijzigd, verwijst evenwel nog steeds naar artikel 48/2. Het verdient aanbeveling om het voorontwerp aan te vullen met een artikel die deze bepaling wijzigt en om in artikel 24 van het voorontwerp (de inwerkingtredingsbepaling) te preciseren dat dat ingevoegde artikel in werking treedt op 1 januari 2027.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Eline YOSHIMI

Pierre LEFRANC